

การพัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียน

DEVELOPMENT OF GUIDANCE ACTIVITIES USING DIGITAL TECHNOLOGY FOR SELF-DEVELOPMENT PLANNING ON EDUCATION AND CAREER OF STUDENTS

Received: January 22, 2021   Revised: March 25, 2021   Accepted: March 31, 2021

นิรนาท แสนสา^{1*}

Niranart Sansa^{1*}

^{1*} การแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

^{1*} Bachelor of Arts Program in Guidance and Psychological Counseling

* Corresponding Author, E-mail: niranart_5854@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียน 2) ศึกษาผลการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียน และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนและครูที่มีต่อการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูแนะแนวระดับมัธยมศึกษาที่จัดกิจกรรมแนะแนวในปีการศึกษา 2562 จำนวน 24 คน ได้มาโดยการสุ่มจากผู้ที่ผ่านการคัดเลือกตามเกณฑ์ที่กำหนดและสมัครใจเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลฯ และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 319 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวที่จัดโดยครูแนะแนวที่ผ่านการอบรมฯ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ 1) ชุดฝึกอบรมครูแนะแนวเรื่องการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียน และ 2) แผนการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แบบประเมินความรู้ความสามารถของครูแนะแนวเรื่องการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลฯ 2) แบบประเมินความรู้ความสามารถในการวางแผนพัฒนา

คำสำคัญ: กิจกรรมแนะแนว เทคโนโลยีดิจิทัล การวางแผนพัฒนาตนเอง การศึกษาและอาชีพ

ตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียน และ 3) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนและครูที่มีต่อการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียน สถิติที่ใช้ในวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัย พบว่า 1) ชุดฝึกอบรมสำหรับพัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียนมีคุณภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อนำไปใช้ฝึกอบรมครูแนะแนว พบว่า ภายหลังการฝึกอบรม ครูแนะแนวมีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมแนะแนว ๆ สูงขึ้นมากกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผลการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียน พบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลฯ มีความสามารถในการวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพ หลังเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว ๆ สูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ความพึงพอใจของนักเรียนและครูที่มีต่อการจัดกิจกรรมแนะแนว ๆ พบว่า นักเรียนและครูมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมแนะแนว ๆ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

Abstract

The objectives of this research were (1) to develop guidance activities using digital technology for self-development planning on education and career of students; (2) to study the results of guidance activities using digital technology for self-development planning on education and career of students; and (3) to study the satisfaction of students and teachers regarding guidance activities using digital technology for self-development planning on education and career of students. The research sample consisted of 24 guidance teachers at the secondary education level who had the characteristics in accordance with the selection criteria and volunteered to participate in the training program on guidance activities using digital technology, and 319 secondary school students who participated in guidance activities organized by guidance teachers who had received the training program. The employed research instruments comprised the treatment instruments and the data collecting instruments. The treatment instruments were (1) a training package for guidance teachers on organizing guidance activities using digital technology for self-development planning on education and career of students, and (2) lesson plans for organizing guidance activities using digital technology for self-development planning on education and career of students. The data collecting instruments were (1) an evaluation form to assess knowledge and ability of guidance teacher on organizing guidance activities using digital technology for self-development planning on education and career of students, (2) an evaluation form to assess the ability for self-development planning on education and career of students, and (3) an evaluation form for assessing the satisfaction of student and teacher toward guidance

activities using digital technology for self-development planning on education and career of students. Statistics employed for data analysis were the percentage, mean, standard deviation, and t-test.

Research findings showed that (1) regarding the development of guidance activities using digital technology for self-development planning on education and career of students, it was found that the overall quality of the training package was at the excellent level; when the training package was used for training guidance teachers, it was found that the post-training knowledge and ability of the guidance teachers was significantly higher than their pre-training counterpart knowledge and ability at the .05 level of statistical significance, (2) regarding the results of guidance activities using digital technology for self-development planning on education and career of students, it was found that the post-participation ability for self-development planning on education and career of students who had participated in the guidance activities using digital technology was significantly higher than their pre-participation counterpart ability at the .05 level of statistical significance; and (3) as for the overall satisfaction with the guidance activities of the students and teachers, it was found that the overall satisfaction with the organized guidance activities of the students and teachers was at the highest level.

Key words: Guidance activities, Digital technology, Self-development planning, Education and career

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กิจกรรมแนะแนว (Guidance Activities) เป็นมวลประสบการณ์การเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น อย่างเป็นระบบ บนพื้นฐานของหลักการ วิธีการ และเทคนิคทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนว โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมพัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาให้แก่นักเรียนอย่างครอบคลุมทั้งด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคม (เรียม ศรีทอง, 2557)

การพัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในครั้งนี้ มุ่งเน้นด้านการศึกษาและด้านอาชีพ ซึ่งการจัดกิจกรรมแนะแนวด้านการศึกษา (Educational Guidance) เป็นกระบวนการที่ครูแนะแนวช่วยให้นักเรียนสามารถศึกษา วิเคราะห์ ตัดสินใจแก้ปัญหา และวางแผนด้านการศึกษาที่เหมาะสมกับตนเอง ส่วนการจัดกิจกรรมแนะแนวด้านอาชีพ (Vocational Guidance) เป็นกระบวนการช่วยให้นักเรียนสามารถศึกษา วิเคราะห์ ตัดสินใจแก้ปัญหา และวางแผนด้านการประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคน การแนะแนวทั้งสองด้านดังกล่าวมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน เนื่องจากนักเรียนจะเข้าสู่การประกอบอาชีพใด การศึกษาถือว่าเป็นพื้นฐานสำคัญในการส่งเสริมให้การประกอบอาชีพนั้น ๆ ประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ และสมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย, 2559, น.6-9; รัชชัญญา ภูษาแก้ว และทัศนีย์ ศรีพิพัฒน์, 2555, น.49-51)

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมแนะแนวด้านการศึกษาและอาชีพ มีผลงานการวิจัย อาทิ เป็นไท เทวินทร์ (2557) ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 พรรณภัค ใจสุภาพ (2559) ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ในตนเองในการเลือกศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กัญจน์ภัส เกตุโรจน์ (2559) ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ในวุฒิภาวะด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ เก็ยกาญจน์ กนกแก้ว (2559) ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ศิลปะเป็นสื่อเพื่อส่งเสริมวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการศึกษาของการวิจัยดังกล่าว พบว่า กิจกรรมแนะแนวสามารถส่งเสริมพัฒนาการด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาสูงขึ้นภายหลังจากการได้เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว

อย่างไรก็ตาม งานวิจัยดังกล่าวส่วนใหญ่ยังมุ่งเน้นการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ในงาน ใบบรรณคดีศึกษา บทบาทสมมติ และเทคนิคต่าง ๆ ที่เน้นการใช้เอกสาร สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อบุคคลเป็นสื่อหลัก แต่ยังคงขาดการใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดกิจกรรม ซึ่งในปัจจุบันมีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนรู้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น กลุ่มพัฒนาระบบงานแนะแนว สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (<http://www.guidestudent.obec.go.th/>) ได้สร้างเว็บเพจเพื่อช่วยให้ครูแนะแนวและนักเรียนสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ ทั้งด้านการศึกษาและอาชีพมากขึ้น รวมทั้งระบบการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยที่เรียกว่า TCAS (<https://www.mytcas.com/>) ได้มีเว็บเพจที่บรรจุเนื้อหาไว้อย่างหลากหลาย ซึ่งครูและนักเรียนมีความจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเข้าถึงแหล่งข้อมูลดังกล่าวจึงจะไม่พลาดโอกาสที่จะได้ศึกษาในคณะวิชา และสาขาอาชีพที่ตนเองต้องการเป็นในอนาคต

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือสำคัญในการเข้าถึงข้อมูลได้อย่างหลากหลาย ซึ่งหากนำมาใช้พัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนว จะมีประโยชน์ต่อการได้แนวปฏิบัติที่ดีในการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีพัฒนาการทั้งด้านการศึกษาและอาชีพที่เหมาะสม อันจะส่งผลต่อการเติบโตไปเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียน
2. เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนและครูที่มีต่อการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ครูแนะแนวที่เข้ารับการฝึกอบรม เรื่อง การจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียน มีความรู้ความสามารถจัดกิจกรรมแนะแนวหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม

2. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว เรื่อง การจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียน มีความสามารถวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพหลังการเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **กิจกรรมแนะแนวด้านการศึกษาและอาชีพ** หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมเพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถศึกษา วิเคราะห์ และวางแผนด้านการศึกษา และด้านอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง โดยอยู่บนพื้นฐานของการรู้จักและเข้าใจตนเองเกี่ยวกับความรู้ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ รวมทั้งรู้จักและเข้าใจรายละเอียดเกี่ยวกับเส้นทางการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ จนสามารถวางแผนพัฒนาตนเองเพื่อเข้าสู่เส้นทางการศึกษาและอาชีพที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และบุคลิกภาพของนักเรียนแต่ละคน

2. **การจัดกิจกรรมแนะแนวด้านการศึกษาและอาชีพโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล** หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมที่อาศัยเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพ กระบวนดังกล่าวผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยการพัฒนาคุณภาพจากผู้ที่ทรงคุณวุฒิด้านกิจกรรมแนะแนวและด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ประกอบด้วยแนวคิดและตัวอย่างการจัดกิจกรรมแนะแนวด้านการศึกษาและอาชีพด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล รวมทั้งการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวด้านการศึกษาและอาชีพที่มุ่งเน้นการใช้แอปพลิเคชันในดิจิทัลประเภท Facebook, line, Google Search, Youtube เพื่อให้เข้าถึงแหล่งข้อมูลใน เว็บไซต์ และ เว็บเพจต่าง ๆ เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพได้

3. **ความรู้ความสามารถของครูแนะแนว** เรื่อง การจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียน หมายถึง พฤติกรรมของครูที่สามารถระบุและอธิบายสาระสำคัญเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียนได้ ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีสำคัญในการจัดกิจกรรมแนะแนวด้านการศึกษาและอาชีพ การจัดทำแผนกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งสามารถวัดได้จากแบบประเมินความรู้ความสามารถของครูแนะแนวเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียน

4. **ความสามารถในการวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียน** หมายถึง ผลที่เกิดจากการเรียนรู้ของนักเรียนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ที่สะท้อนออกมาในรูปแบบผลงานของนักเรียนที่ผ่านการวิเคราะห์เพื่อการรู้จักและเข้าใจตนเองอย่างถ่องแท้เกี่ยวกับ ความรู้ความสามารถ ความถนัด ความสนใจทางด้านการเรียนและการประกอบอาชีพของตนเอง รวมทั้งรู้จักและเข้าใจรายละเอียดเกี่ยวกับเส้นทางการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพที่มีอยู่อย่างหลากหลายในปัจจุบัน ตลอดจนสามารถวางแผนพัฒนาตนเองเพื่อเข้าสู่เส้นทางการศึกษาและอาชีพที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความถนัดความสามารถ ความสนใจ และบุคลิกภาพของนักเรียนแต่ละคน ความสามารถดังกล่าว วัดได้จากแบบประเมินความสามารถในการวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีลักษณะเป็นการประเมินตามสภาพจริงจากผลงานของ

นักเรียนที่ผ่านการวิเคราะห์เพื่อการรู้จักและเข้าใจตนเอง รู้จักและเข้าใจเส้นทางการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ และการวางแผนพัฒนาตนเองเพื่อเข้าสู่เส้นทางการศึกษาและอาชีพที่เหมาะสมและสอดคล้องกับตนเอง

5. ความพึงพอใจของนักเรียนและครูที่มีต่อการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพ หมายถึง การแสดงความคิดเห็นของนักเรียนและครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียน วัดได้จากคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด และข้อความปลายประโยคเปิด

การดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ แต่ละระยะมีผู้ให้ข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือ และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียน แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การพัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียน ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านแนะแนว 2 คน และด้านเทคโนโลยีดิจิทัล 1 คน เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แนวทางการสนทนากลุ่ม และ 2) แบบประเมินคุณภาพชุดฝึกอบรมวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาพัฒนาชุดฝึกอบรมให้มีความถูกต้องเหมาะสมสำหรับใช้ฝึกอบรมครูแนะแนวต่อไป

ขั้นที่ 2 การฝึกอบรมครูแนะแนว เรื่อง การจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูแนะแนวจำนวน 24 คน เข้ารับการฝึกอบรมเป็นระยะเวลา 2 วัน ต่อจากนั้นครูแนะแนวนำชุดฝึกอบรมไปศึกษาด้วยตนเองเพิ่มเติมและปฏิสัมพันธ์กับผู้วิจัยผ่านเฟสบุ๊คในกลุ่มที่ชื่อว่า “วิจัยแนะแนวมสธ idplan” เป็นเวลา 1 เดือน เพื่อให้ครูแนะแนวสามารถจัดทำแผนการจัดกิจกรรมฯ และนำไปใช้พัฒนานักเรียนให้มีความสามารถในการวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) ชุดฝึกอบรมครูแนะแนว เรื่อง การจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียน 2) แบบประเมินความรู้ความสามารถของครูแนะแนวในการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อพัฒนาความสามารถของนักเรียนในการวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพ

ระยะที่ 2 การศึกษาผลการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียน

ขั้นตอนนี้เป็นการทดลองจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถของนักเรียนในการวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2562 จำนวน 319 คน ที่เรียนกับครูผู้ผ่านการอบรมการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลฯ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียน 2) แบบประเมินความสามารถในการวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียน และ 3) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน และครูที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนากิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียน ปรากฏผล ดังนี้

1.1 ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ได้ชุดฝึกอบรมที่มีโครงสร้างเนื้อหาชุดฝึกอบรม ประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังภาพต่อไปนี้

ชุดฝึกอบรม เรื่อง การจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียน	
ตอนที่ 1	แนวคิดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมแนะแนวด้านการศึกษาและอาชีพ เรื่องที่ 1.1 ความหมายและขอบข่ายของการจัดกิจกรรมแนะแนวด้านการศึกษาและอาชีพ เรื่องที่ 1.2 ความสำคัญของการจัดกิจกรรมแนะแนวด้านการศึกษาและอาชีพ เรื่องที่ 1.3 มาตรฐานการแนะแนวเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมแนะแนวด้านการศึกษาและอาชีพ
ตอนที่ 2	แนวคิดทฤษฎีสำคัญเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมแนะแนวด้านการศึกษาและอาชีพ เรื่องที่ 2.1 แนวคิด ทฤษฎีสำคัญเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมแนะแนวด้านการศึกษา เรื่องที่ 2.2 ทฤษฎีสำคัญเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมแนะแนวด้านอาชีพ
ตอนที่ 3	แนวคิด และตัวอย่างการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดกิจกรรมแนะแนวด้านการศึกษาและอาชีพ เรื่องที่ 3.1 แนวคิดเกี่ยวกับใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดกิจกรรมแนะแนว เรื่องที่ 3.2 ตัวอย่างการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อพัฒนาความสามารถในการวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียน

ภาพที่ 1 แสดงโครงสร้างชุดฝึกอบรม ชื่อตอน และชื่อเรื่องของชุดฝึกอบรมการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียน

1.2 ผลการประเมินเนื้อหาสาระของชุดฝึกอบรม พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก และเมื่อจำแนกรายตอน พบว่า แต่ละตอนมีคุณภาพอยู่ในระดับดีมากทุกรายการเช่นกัน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมแนะแนวด้านการศึกษาและอาชีพ รองลงมา คือ ตอนที่ 2 ทฤษฎีสำคัญเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมแนะแนวด้านการศึกษาและอาชีพ และตอนที่ 3 แนวคิด และตัวอย่างการจัดกิจกรรมแนะแนวด้านการศึกษาและอาชีพโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

1.3 ผลการฝึกอบรมครูแนะแนวเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถ เรื่อง การจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียน สรุปผลได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบความรู้ความสามารถของครูแนะแนว 3 ด้าน คือ ความรู้ การจัดทำแผน และการจัดกิจกรรมแนะแนว ก่อนและหลังการฝึกอบรม (n=24)

ความรู้ความสามารถของครูแนะแนว	ก่อน		หลัง		t	Sig
	M	S.D.	M	S.D.		
1) ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีสำคัญในการจัดกิจกรรมแนะแนวด้านการศึกษาและอาชีพ	5.79	1.01	8.95	.55	12.88*	.000
2) การจัดทำแผนกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	5.62	.87	8.79	.58	15.40*	.000
3) การจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	4.87	.99	8.46	.58	14.06*	.000
รวมทุกด้าน	16.29	2.47	26.08	1.47	16.43*	.000

*p<.05

จากตารางที่ 1 พบว่า ภายหลังจากเข้ารับการฝึกอบรม ครูแนะแนวมีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสูงขึ้นมากกว่าก่อนการเข้ารับการฝึกอบรมทั้งรายด้าน และโดยรวมทุกด้าน กล่าวคือ ด้านความรู้เกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีสำคัญในการจัดกิจกรรมแนะแนวด้านการศึกษาและอาชีพ ก่อนเข้ารับการฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 5.79 (SD=1.01) หลังการเข้ารับการฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 8.95 (SD=.55) ด้านการจัดทำแผนกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ก่อนเข้ารับการฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 5.62 (SD=.87) หลังเข้ารับการฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 8.79 (SD=.58) ด้านการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ก่อนเข้ารับการฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 4.87 (SD=.99) หลังการเข้ารับการฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 8.46 (SD=.58)

โดยรวมทุกด้าน พบว่า ก่อนการเข้ารับการฝึกอบรม ครูแนะแนวมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เท่ากับ 16.29 (SD=2.47) หลังการเข้ารับการฝึกอบรม มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 26.08 (SD=1.47) แสดงให้เห็นว่าภายหลังจากเข้ารับการฝึกอบรม ครูแนะแนวมีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สูงขึ้นมากกว่าก่อนการเข้ารับการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียน สรุปผลได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบความสามารถของนักเรียนในการวางแผนพัฒนาตนเอง ด้านการรู้จักตนเอง ด้านการรู้จัก และเข้าใจรายละเอียดเกี่ยวกับเส้นทางการศึกษาต่อ และการวางแผนพัฒนาตนเองก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว (n=319)

ความสามารถในการวางแผนพัฒนาตนเองของนักเรียน	ก่อน		หลัง		t	Sig
	M	S.D.	M	S.D.		
1) การรู้จักตนเองด้านการศึกษาและด้านอาชีพ	12.74	3.72	17.08	2.66	18.50*	.000
2) การรู้จักและเข้าใจรายละเอียดเกี่ยวกับเส้นทางการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ	14.05	7.61	21.41	6.99	17.32*	.000
3) การวางแผนพัฒนาตนเองเพื่อเข้าสู่การศึกษาและอาชีพที่เหมาะสมและสอดคล้องกับตนเอง	19.95	14.30	36.83	13.68	23.71*	.000
รวมทุกด้าน	46.74	23.07	75.32	19.69	27.85*	.000

*p<.05

จากตารางที่ 2 พบว่า ภายหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล นักเรียนมีความสามารถในการวางแผนพัฒนาตนเองสูงขึ้นมากกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมทั้งรายด้าน และโดยภาพรวมทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ด้านการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและด้านอาชีพ ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 12.74 ($SD=3.72$) หลังการเข้าร่วมกิจกรรม มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 17.08 ($SD=2.66$) ด้านการรู้จักและเข้าใจรายละเอียดเกี่ยวกับเส้นทางการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 14.05 ($SD=7.61$) หลังการเข้าร่วมกิจกรรม มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 21.41 ($SD=6.99$) ด้านการวางแผนพัฒนาตนเองเพื่อเข้าสู่เส้นทางการศึกษาและอาชีพที่เหมาะสมและสอดคล้องกับตนเอง ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 19.95 ($SD=14.30$) หลังการเข้าร่วมกิจกรรม มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 36.83 ($SD=13.68$)

โดยรวมทุกด้าน พบว่า ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพ เท่ากับ 46.74 ($SD=23.07$) หลังการเข้าร่วมกิจกรรม มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 75.32 ($SD=19.69$) แสดงให้เห็นว่าภายหลังจากเข้าร่วมกิจกรรม นักเรียนมีความสามารถในการวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพสูงขึ้นกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนและครูที่มีต่อการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียน ปรากฏผล ดังนี้

3.1 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียน พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและรองลงมาตามลำดับ ดังนี้ ด้านครูผู้จัดกิจกรรมแนะแนว อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว อยู่ในระดับมากที่สุด และ ด้านสื่อประกอบการจัดกิจกรรมแนะแนว อยู่ในระดับมาก

3.2 ผลการประเมินความพึงพอใจของครู พบว่า โดยภาพรวมครูแนะแนวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทั้ง 3 ด้าน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและรองลงมาตามลำดับ ดังนี้ ด้านการจัดกิจกรรมแนะแนว รองลงมาคือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมแนะแนว และด้านสื่อประกอบการจัดกิจกรรมแนะแนว

การอภิปรายผล

ผู้วิจัยเสนอการอภิปรายผลใน 2 ประเด็น ดังต่อไปนี้

1. ผลการพัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียน

จากผลการพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ทำให้ได้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก และเมื่อนำไปฝึกอบรมครูแนะแนว พบว่า ภายหลังจากฝึกอบรมครูแนะแนวมีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สูงขึ้นมากกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ การที่ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ เนื่องจากก่อนจะมีการดำเนินการฝึกอบรม ผู้วิจัยได้มีการเตรียมการพัฒนาคุณภาพชุดฝึกอบรมฯ อย่างเป็นขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัด

กิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งประกอบด้วยแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมแนะแนว ด้านการศึกษาและอาชีพแก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษา (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ, 2553, น.22; รัชชัญญา ภูษาแก้ว และทัศนีย์ ศรีพิพัฒน์, 2555, น. 51-52) ทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพ แนวคิดเรื่องการเลือกอาชีพ ประกอบกับแนวคิดเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีเพื่อนำมาใช้ในการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อ ส่งเสริมพัฒนาการด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียน ซึ่งกลุ่มพัฒนาระบบงานแนะแนว สำนัก วิชาการและมาตรฐานการศึกษา(<http://www.guidestudent.obec.go.th/>) ได้สร้างเว็บเพจขึ้นมา เพื่อสนับสนุนให้ครูและนักเรียนเข้าไปสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ ทั้งด้านการศึกษาและอาชีพที่สะดวกยิ่งขึ้น

นอกจากนี้แล้ว เมื่อผู้วิจัยได้จัดทำชุดฝึกอบรมฯ ฉบับร่างเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำไปให้ ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งด้านการแนะแนว และด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาพิจารณาความเหมาะสม พร้อมทั้ง นำข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาปรับปรุงแก้ไขชุดฝึกอบรมให้มีคุณภาพที่เหมาะสมต่อการนำไปใช้ฝึกอบรม ครูแนะแนวทั้งในรูปแบบเผชิญหน้า และแบบปฏิสัมพันธ์ออนไลน์ทางเฟซบุ๊ก ซึ่งช่วยให้ครูแนะแนวมี โอกาสศึกษาบทเรียนเพิ่มเติม รวมทั้งได้ปฏิสัมพันธ์ถามและตอบซึ่งกันและกันระหว่างผู้วิจัยกับ ครูแนะแนว และระหว่างครูแนะแนวด้วยกัน ทำให้เกิดผลดีต่อการฝึกอบรมที่พบว่าภายหลังการ ฝึกอบรมครูแนะแนวมีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลฯ สูงขึ้น กว่าก่อนการอบรม

2. ผลการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการวางแผนพัฒนาตนเองด้าน การศึกษาและอาชีพของนักเรียน

จากการศึกษาผลการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการวางแผนพัฒนา ตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียน พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรม แนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลฯ มีความสามารถในการวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพ หลังเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลฯ สูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมฯ อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 การที่ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ เนื่องจากมีปัจจัยเกี่ยวข้องที่สำคัญ 3 ประการ ดังนี้

ประการแรก คุณลักษณะของครูผู้จัดกิจกรรมแนะแนวฯ ในการวิจัยครั้งนี้ครูผู้จัด กิจกรรมแนะแนวเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ และมีภารกิจการจัดกิจกรรมแนะแนวให้แก่ นักเรียนระดับ มัธยมศึกษามาก่อน อีกทั้งเมื่อได้มารับการฝึกอบรมเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการ แนะแนวด้านการศึกษาและอาชีพ ทำให้ครูแนะแนวมีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมแนะแนว ได้อย่างมีคุณภาพยิ่งขึ้น โดยครูแนะแนวสามารถแจ้งวัตถุประสงค์และประโยชน์ของกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนานักเรียนด้านการศึกษาต่อและประกอบอาชีพอย่างชัดเจน จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียน ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ สืบค้นข้อมูลด้านการศึกษาและอาชีพได้อย่าง เหมาะสม รวมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนลงมือสำรวจตนเองเพื่อกำหนดเป้าหมายและวางแผนพัฒนา ตนเองสู่เป้าหมายทั้งด้านการศึกษาต่อและประกอบอาชีพในอนาคต คุณลักษณะของครูแนะแนว ดังกล่าวนี้นำส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการวางแผนพัฒนาตนเองได้สูงขึ้นภายหลังการเข้าร่วม กิจกรรมแนะแนว

ประการที่สอง แนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้จัดกิจกรรมแนะแนวฯ มีความสอดคล้องกับการ ส่งเสริมพัฒนาการด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษา โดยในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยและ

ครูแนะแนวที่เข้ารับการอบรมได้นำแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนวด้านการศึกษาและอาชีพมาใช้ในการจัดทำแผนการจัดกิจกรรม และดำเนินการจัดกิจกรรมแนะแนวจึงส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการกำหนดเป้าหมายและวางแผนสู่การบรรลุเป้าหมายทางการศึกษาและอาชีพได้สูงขึ้น อาทิ ทฤษฎีพหุปัญญา (theory of multiple intelligences) ของโฮเวอร์ด การ์ดเนอร์ (Gardner cited in Sigelman and Elizabeth, 2009, pp. 247-249) ที่มีแนวคิดว่านักเรียนแต่ละคนจะมีสติปัญญาหรือความฉลาดที่หลากหลายที่เรียกว่าพหุปัญญาที่แตกต่างกัน การที่ครูแนะแนวได้จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้รู้จักและเข้าใจตนเองว่ามีสติปัญญาโดดเด่นในเรื่องใด ทำให้นักเรียนสามารถกำหนดเป้าหมายและวางแผนพัฒนาตนเองไปสู่เป้าหมายด้านการศึกษาและอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับตนเองมากยิ่งขึ้น รวมทั้งการใช้แนวคิดทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของกินซ์เบิร์ก (Ginzberg et al. cited in Shen-Miller, McWherter and Bartone, 2013) มาเป็นแนวคิดสำคัญในการจัดกิจกรรมแนะแนว ทำให้ครูแนะแนวสามารถจัดกิจกรรมได้สอดคล้องกับพัฒนาการของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่อยู่ในช่วงอายุประมาณ 12-18 ปี ซึ่งเป็นวัยที่อยู่ในช่วงที่เรียกว่าระยะทดลองเลือกอาชีพ (Tentative Period) พัฒนาการทางอาชีพในช่วงวัยนี้จะเริ่มมีการเลือกอาชีพตามประสบการณ์ของนักเรียนแต่ละคน กล่าวคือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ช่วงอายุประมาณ 13-14 ปี เป็นช่วงวัยที่มีพัฒนาการทางอาชีพที่เรียกว่าขั้นความสามารถ (Capacity Stage) ในขั้นนี้นักเรียนที่เป็นวัยรุ่นตอนต้นจะเริ่มตระหนักถึงความสามารถของตนเองเมื่อเปรียบเทียบกับความต้องการความรู้ความสามารถของผู้ที่จะประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพนั้น ๆ นั่นคือ นอกจากนักเรียนจะรู้จักตนเองเกี่ยวกับความชอบความสนใจแล้ว นักเรียนจะเริ่มหันมาสำรวจตนเองว่ามีความสามารถในการเข้าสู่อาชีพที่ตนเองชอบหรือสนใจนั้นหรือไม่ นอกจากนี้แล้ว นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ช่วงอายุประมาณ 15-16 ปี เป็นช่วงวัยที่มีพัฒนาการทางอาชีพที่เรียกว่า ขั้นค่านิยม (Values Stage) นักเรียนเริ่มพิจารณาถึงค่านิยมและจัดลำดับความสำคัญของค่านิยมในชีวิตของตนเอง รวมทั้งคำนึงถึงวิถีชีวิตในการประกอบอาชีพว่าอาชีพใดจะเติมเต็มความต้องการ และสอดคล้องกับค่านิยมของตนเอง สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ช่วงอายุประมาณ 17-18 ปี เป็นช่วงวัยที่มีพัฒนาการทางอาชีพที่เรียกว่า ขั้นการเปลี่ยนแปลง (Transition Stage) เป็นช่วงวัยที่เริ่มตัดสินใจเลือกอาชีพและเริ่มมีประสบการณ์การฝึกงานอาชีพต่าง ๆ ที่แต่ละคนมีโอกาสดำเนินการทดลองทำ

กล่าวได้ว่า แนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมแนะแนวที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่อยู่ในช่วงอายุประมาณ 12-18 ปี ช่วยส่งเสริมพัฒนาการให้นักเรียนได้เรียนรู้ว่าตนเองชอบหรือไม่ชอบการศึกษาและอาชีพอะไร ตระหนักถึงความรู้ความสามารถของตนเองที่มีอยู่และพิจารณาว่าตนเองจะสามารถเรียนอะไร ทำอาชีพอะไรได้หรือไม่ได้ภายใต้ความสนใจที่ตนเองมีต่อการศึกษาและอาชีพนั้นๆ

ประการที่สาม การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นสื่อในการดำเนินกิจกรรมแนะแนวการศึกษาและอาชีพ การจัดกิจกรรมดังกล่าวช่วยให้นักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูลจากแหล่งสืบค้นออนไลน์ผ่านเครื่องมือทางดิจิทัลต่าง ๆ เพื่อทำความรู้จักและเข้าใจตนเองด้านการศึกษา ด้านอาชีพ รู้จักแหล่งศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพได้โดยสะดวกยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ มาร์ (Marc, 2010, pp. 17-20 อ้างถึงใน สุภัญญา แซ่มซ้อย, 2558) ที่ได้กล่าวถึงการนำเทคโนโลยีสู่ห้องเรียนว่า ผู้เรียนในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นดังจรวดที่มีความสามารถในการควบคุมหรือนำทางตนเอง และต้องการเชื้อเพลิงที่เหมาะสมจากครู

เพื่อช่วยให้เดินทางไปยังที่หมายใหม่ ๆ และไกลกว่าเดิม ซึ่งบทบาทสำคัญของผู้เรียนที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดิจิทัล มี 5 ประการ ได้แก่ 1) เป็นนักวิจัย (Student as Research) ในบทบาทของการเป็นนักวิจัยของผู้เรียนนั้น นักเรียนจะค้นหาคำตอบด้วยตัวเอง แล้วนำมาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนๆ และครู 2) เป็นผู้ใช้และผู้เชี่ยวชาญทางเทคโนโลยี (Student as Technology User and Expert) ผู้เรียนในยุคนี้จะเป็นคนที่มีความคุ้นเคยกับการใช้เทคโนโลยี จนบางคนเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านนี้ และผู้เรียนในยุคนี้จะสนุกและมีความสุขกับการเรียนรู้ผ่านทางวิดีโอ เกม บล็อก การสื่อสารออนไลน์ต่างๆ (Social media) 3) เป็นนักคิดและนักสื่อความคิด (Student as Thinker and Sense Maker) การส่งเสริมการคิดอย่างสมเหตุสมผล เปิดโอกาสให้นำเสนอแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านดิจิทัลจะช่วยพัฒนาความสามารถในการคิดและการสื่อสารได้มากขึ้น 4) เป็นผู้เปลี่ยนโลก (Student as World Changer) การที่ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ที่ได้ไปในทางสร้างสรรค์ ไม่ว่าจะเป็นความรู้เล็กๆ น้อยๆ หรือยิ่งใหญ่ก็ตาม ในบางครั้งความรู้นั้นก็สามารถเปลี่ยนแปลงบางสิ่งบางอย่างได้ และ 5) เป็นครูของตนเอง (Student as Self-Teacher) การเป็นครูของตัวเองหมายความว่า ผู้เรียนสามารถศึกษาเรียนรู้ได้ด้วยตนเองด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต การสอบถามข้อมูลหรือแนวทางจากเพื่อน การปรึกษาผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ กล่าวได้ว่า การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นสื่อในการดำเนินกิจกรรมแนะแนวการศึกษาและอาชีพ สามารถช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพสูงขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมฯ

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียน มีข้อเสนอแนะ 2 ประการ คือ ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยที่พบว่า เทคโนโลยีดิจิทัลสามารถนำมาใช้ในการดำเนินกิจกรรมแนะแนวเพื่อช่วยให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลนำมาคิดวิเคราะห์เพื่อการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพ รวมทั้งสามารถตัดสินใจกำหนดเป้าหมายและวางแผนพัฒนาตนเองสู่เป้าหมายการศึกษาและอาชีพได้อย่างพึงพอใจนั้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1.1 ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมแนะแนว ทั้งผู้บริหารระดับกระทรวง ระดับเขตพื้นที่การศึกษา หรือระดับสถานศึกษาควรกำหนดนโยบาย และให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้มีความสามารถในการวางแผนพัฒนาตนเองทั้งด้านด้านการศึกษาและอาชีพให้กว้างขวางและครอบคลุมความต้องการของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

1.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ ครูแนะแนวและผู้เกี่ยวข้องสามารถนำกิจกรรมที่ค้นพบในการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถในการวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาได้อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม ก่อนจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลฯ มีข้อเสนอแนะการนำไปใช้ 2 ประการ ดังนี้

1) ครูแนะแนวควรศึกษาแผนการจัดกิจกรรมแนะแนว ๆ รวมทั้งต้องปรับแผนกิจกรรมแนะแนว ๆ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความแตกต่างในพัฒนาการด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาแต่ละระดับชั้นก่อนนำไปจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง

2) ควรตรวจสอบความพร้อมของนักเรียนเกี่ยวกับการมีเครื่องมือประเภทเทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนรู้และสืบค้นข้อมูล ซึ่งหากมีนักเรียนที่ไม่มีความพร้อม ครูแนะแนวจะต้องประสานขอความร่วมมือให้นักเรียนมีเครื่องมือในการเรียนรู้ เช่น การขอใช้ห้องคอมพิวเตอร์ของสถานศึกษาเพื่อให้นักเรียนทุกคนสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเข้าถึงข้อมูลได้ครบทุกคน ซึ่งจะส่งผลดีต่อการจัดกิจกรรมแนะแนว ๆ ที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตการวิจัยที่มุ่งเน้นเฉพาะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาเท่านั้น อย่างไรก็ตามผู้วิจัยมีความเห็นว่า นักเรียนระดับประถมศึกษา ก็เริ่มมีพัฒนาการทั้งทางด้านการศึกษาและด้านอาชีพ รวมทั้งยังสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลกันอย่างแพร่หลายมากยิ่งขึ้นด้วย

ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปจึงมีข้อเสนอแนะว่า ผู้วิจัยสามารถขยายขอบเขตการวิจัยไปยังกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเด็กโต เช่น ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มพัฒนาระบบงานแนะแนว สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2564, 10 มกราคม). *แนวทางการเสริมทักษะและสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพ 2561*. สืบค้นจาก <http://www.guidestudent.obec.go.th/>
- กัญจนภัส เกตุโรจน์. (2559). *ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ในวุฒิภาวะด้านอาชีพของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกุ๊กไก่วิทยาลัย จังหวัดภูเก็ต*. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต] มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เก็จกาญจน์ กนกแก้ว. (2559). *ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ศิลปะเป็นสื่อเพื่อส่งเสริมวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์*. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปรรรณภัค ใจสุภาพ. (2559). *ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ในตนเองในการเลือกศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสตรีภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต*. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต] มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เป็นไท เทวินทร์. (2557). *ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านสันป่าสัก จังหวัดเชียงใหม่*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช).
- รับขวัญ ภูเขาแก้ว และทัศนีย์ ศรีพิพัฒน์ . (2555). *บริการแนะแนว: กลวิธีบูรณาการเพื่อการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ ใน ชุดฝึกอบรมแนะแนว*. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- เรียม ศรีทอง. (2557). หน่วยที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกิจกรรมแนะแนว. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชากิจกรรมและเครื่องมือแนะแนว หน่วยที่ 1-8* (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1, น. 1-62). สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2558). ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี: การนำเทคโนโลยีสู่ห้องเรียนและโรงเรียนในศตวรรษที่ 21. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 16(4), 216-224.
- ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย. (2564, มกราคม 14). *ระบบการคัดเลือกกลางบุคคลเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา*. สืบค้นจาก <https://www.mytcas.com/>
- Shen-Miller, D. S., McWritter, E. H. and Bartone, A. S. (2013). "Historical Influences on the Evolution of Vocational Counseling" in *Career Counseling : Foundation, Perspective, and Applications*. (2nd ed). Routledge.
- Sigelman, C. K. and Elizabeth, A. R. (2009). *Life – Span Human Development*. (6th ed). Cengage Learning.
- .....